

**PÕLLUMAJANDUSE
PLANEERIMISE
PRAKTIKA MUUTMISEST**

*NLKP Keskkomitee
ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu
määrus
9. märtsist 1955*

**EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1955**

A-20448 III

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

PÕLLUMAJANDUSE
PLANEERIMISE
PRAKTIKA MUUTMISEST

*NLKP Keskkomitee
ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu
määrus
9. märtsist 1955*

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1955

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu märgivad, et NSV Liidu Riiklik Plaanikomitee, NSV Liidu Põllumajanduse Ministeerium ja Varumise Ministeerium ei ole põllumajanduse planeerimise praktikas ära hoidnud tõsiseid puudusi ja vigu. Praegune põllumajanduse planeerimise süsteem oma ülemäärase tsentraliseeritusega ning kolhoosidele, masina-traktorijaamadele ja sovhoosidele hulgaliselt määratavate näitajatega ei ole tingitud riiklikust vajadusest. Selleks, et kindlustada riiki iga liiki põllumajandussaadustega, ei ole hoopiski tarvis keskusest määrata kolhoosidele ja sovhoosidele kõigi kultuuride külviplaan, planeerida kõiki loomaliike ja loomade arvu, jätmata kolhoosidele ja sovhoosidele võimalust avaldada oma initsiatiivi õigemal ja ratsionaalsemas majandamises.

Planeerimisel väljakujunenud kord, et kolhoosidele anti külviplaanid, mis määrasid rangelt kindlaks, missuguseid kultuure ja kui suurel hulgal on vaja külvata, missuguseid loomi ja missugusel hulgal tuleb kolhoosil pidada, viis paljudel juhtudel selleni, et majapidamine kujunes ebaratsionaalseks. Külvipinna šablooniline planeerimine põhjustas põllumajanduslike kultuuride ebaõige paigutuse, mis ei vastanud kolhooside majanduslikele, mullastiku- ja kliimatingimustele, nende poolt põllumajanduse alal omandatud kogemustele, väljakujunenud maaviljeluskultuurile ega aidanud suurendada põllumajanduslike kultuuride kogusaake. Niisugune planeerimine ei võimaldanud ühtlasi kolhoosidel õigemini organiseerida ühisloomakasvatust, suurendada liha, piima, munade, villa ja muude saaduste tootmist. See kõik pidurdas kolhooside ja masina-traktorijaamade initsiatiivi, nõrgendas nende vastutust ja huvi

põllumajandusliku tootmise arendamisel, ei stimuleerinud toodangu väljatuleku suurendamist kolhoosile kinnistatud maakõlvikutelt ning vähendas kolhoosides suurte tulude saamise võimalusi.

Just ebaõige planeerimisega ja NSV Liidu Riikliku Plaanikomitee ning NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi püüdega kõik ülevalt poolt ette kirjutada on võimalik seletada seda, et meie maa lõunarajoonidele ning eriti Ukraina lõunarajoonidele sunniti peale suvinisu kasvatamist vaatamata sellele, et kohalikud töötajad, tuginedes aastate jooksul omandatud töökogemustele, tõendasid, et on otstarbekohane külvata talinisu. Samal ajal planeeriti Siberi, Uraali ja Kasahstani rajoonidele rea aastate jooksul vaatamata kohalike töötajate vastuseisule taliviljade kasvatamist, kuigi talivilja annab selle tsooni tingimustes tavaliselt tunduvalt väiksemaid saake kui suvivili.

Vaatamata maisi erakordselt suurele väärtusele teravilja tootmise järsu suurendamise ning loomakasvatusele kindla söödabaasi loomise vahendina planeeriti selle saagirikka kultuuri kasvatamist ainult lõunaoblastitele ja -vabariikidele ega nähtud ette meie maa teiste tsoonide jaoks, kuigi oli olemas küllalt teaduse andmeid ja eesrindlikke kogemusi, mis tõendasid, et maisi on võimalik kasvatada peaaegu kõigis meie maa rajoonides.

On teada, et Leedus, Lätis ja Eestis on talupojad mitmekümne aasta jooksul laialdaselt kasutanud sigade peekonnuma. Nad on omandanud sel alal suuri kogemusi ja loonud vastava söödabaasi. Plaanimis- ja põllumajandusorganite töötajad aga sundisid Balti vabariikide kolhoosidele ja sovhoosidele intensiivselt peale sigade rasva- ja poolrasvanuuma.

Kõigile peaks olema selge, et linnalähedastes rajoonides, kus ei ole küllaldaselt hulgal karjamaid, on riigile, kolhoosidele ja kolhoosnikutele kasulikum arendada piimakarja ja seakasvatust. Ometi määrati nende rajoonide kolhoosidele ja sovhoosidele iga aasta põhjendamatult ülesandeid lammaste arvu suurendamise alal. Samal ajal ei arvestatud loomakasvatuse arendamise plaanides küllaldaselt soodsaid võimalusi peenvillaliste ja poolpeenvillaliste lammaste kasvatamise arendamiseks Kasahstani, Siberi ja Kesk-Aasia kolhoosides ning sovhoosides, kus on määratu suured karjamaakõlvikud.

Tegeldes põllumajanduse arendamise plaanide tarbetu detailiseerimisega, ei pööra NSV Liidu Riiklik Plaanikomitee ja NSV Liidu Põllumajanduse Ministerium samal ajal tähelepanu niisugustele tähtsatele küsimustele nagu meie maa üksikute tsoonide vajaduste rahuldamine mitmesuguste põllumajandussaaduste alal ega juhtinud kohalike töötajate tähelepanu nende saaduste tootmise suurendamise vajadusele. Kaug-Ida rajoonides on olemas kõik võimalused suurte kartuli- ja köögiviljasaakide kasvatamiseks, samuti loomakasvatuse arendamiseks. Vaatamata sellele planeeriti Kaug-Ida linnade ja tööstusettevõtete varustamist kartuli, köögivilja ja loomakasvatussaadustega nende saaduste meie maa teistest rajoonidest toomise arvel.

Täiesti ebaõige oli see, et keskusest määrati rahvamajandusplaanis kindlaks suur hulk masina-traktorijaamade traktoritööde liike. See pidurdas masina-traktorijaamade direktorite ja spetsialistide, samuti kolhoosijuhataste initsiatiivi nende traktoritööde liikide kindlaksmääramisel, mis on tegelikult vajalikud põllumajanduslike kultuuride suurte saakide saamiseks kohalikes tingimustes.

See kõik tõendab veel kord seda, et põllumajanduse planeerimise alal kehtiv kord ei ole tingitud vajadusest ja seda ei ole dikteerinud ei riigi huvid ega ka kolhooside ja kolhoosnikute huvid.

Niisuguse bürokraatliku, ülemäära paisutatud, elust irdunud planeerimise juures ei arvestatud peamist — vajadust planeerida kolhoosides ja sovhoosides müügitoodangut niisugusel hulgal, mis kindlustab meie maa vajadusi põllumajandussaaduste alal.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu peavad vajalikuks üle minna kolhooside töö planeerimise uue korra juurde, milles lähtepunktiks peab olema müügitoodangu maht. Põllumajandusliku tootmise planeerimist tuleb alustada vahetult kolhoosides koos masina-traktorijaamadega ja sovhoosides ning planeerimise läbiviimisel tuleb arvestada maakõlvikute parimat ärakasutamist. Sealjuures tuleb planeerimist ja arvestust teostada mitte ühe või teise kultuuriga seemendatud hektarite hulga alusel ega karjas olevate loomade arvu alusel, vaid saadud vilja, kartuli, köögivilja ja muude põllusaaduste tsentnerite hulga alusel, liha, piima, villa ja muude loomakasvatussaaduste hulga alusel.

Arvestades, et kolhoosid müüvad riigile müügikohustuste, naturaaltasu ja kokkuostu korras ainult osa oma põllumajanduslikust toodangust, suur osa sellest aga jääb kolhooside kasutada, jätab planeerimise uus kord kolhoosidele avarad võimalused majandusalase initsiatiivi ülesnäitamiseks kolhoositootmise reserveid ära kasutamisel.

Uus planeerimise kord aitab stimuleerida kolhoosnike ning masina-traktorijaamade ja sovhooside töötajate initsiatiivi põllumajanduse edasiarendamise alal, maksimaalse toodanguhulga saavutamisel igas kolhoosis ja sovhoosis neile kinnistatud põllumajanduslike kõlvikute pindalalt, suurendada kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside vastutust vajalikul hulgal põllumajandussaaduste tootmise eest riigile, see tähendab ka kogu nõukogude rahvale.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määravad:

1. Kehtestada, et NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kinnitatavas riiklikus põllumajanduse arendamise plaanis määratakse kindlaks põllunduse ja loomakasvatuse saaduste varumise maht müügikohustuse osas, masina-traktorijaamade töö eest makstava naturaaltasu alal ning kontraherimise ja kokkuostu alusel niisugusel hulgal, mis kindlustab elanikkonna vajaduste rahuldamise toiduainete ning tööstuse vajaduste rahuldamise põllumajandusliku tooraine alal; samuti määratakse kindlaks masina-traktorijaamade poolt kolhoosides tehtavate traktoritööde maht.

2. Oblastilise jaotusega liiduvabariikide ministrite nõukogud annavad mainitud näitajate alal riiklikule plaanile vastavad plaaniülesanded kraidele, oblastitele ja autonoomsetele vabariikidele.

Oblastilise jaotuseta liiduvabariikide ministrite nõukogud, samuti autonoomsete vabariikide ministrite nõukogud ning kraide ja oblastite täitevkomiteed määravad kindlaks põllumajanduse arendamise plaani samade näitajate alal rajoonidele ning traktoritööde alal — masina-traktorijaamadele.

3. Rajoonide täitevkomiteed, lähtudes põllumajanduse arendamise riiklikust plaanist, teevad kolhoosidele hiljemalt käesoleva aasta 1. septembriks teatavaks eelseisva aasta plaaniülesanded põllunduse ja loomakasvatuse saaduste varumise mahu alal — müügikohustuste, masina-traktori-

jaamade tööde eest makstava naturaaltasu, kontraheerimise ja kokkuostu osas.

4. Kolhoosid määravad masina-traktorijaamade osavõtul, lähtudes põllunduse ja loomakasvatuse saaduste riigile müümise ülesandest ning kolhooside ja kolhoosnikute vajaduste rahuldamisest nende saaduste alal, omal äranägemisel kindlaks iga üksiku kultuuri külvipinna, samuti loomakasvatuse produktiivsuse ja loomade arvu liikide järgi.

Arvestades, et see toodanguhulk, mis tuleb müüa riigile, moodustab ainult osa kolhoositoodangust, peavad kolhoosid ühismajapidamise arendamise plaani koostamisel lähtuma vajadusest kasutada maksimaalselt ja intensiivselt ära kõik maakõlvikud kui kolhooside põhivara ning vajadusest suurendada toodangut põllumajanduslike kõlvikute iga saja hektari kohta vastavalt konkreetsetele mullastiku-, kliima- ja majandustingimustele.

5. Soovitada kolhooside juhatustele: nende poolt koos masina-traktorijaamadega koostatud külviplaanid eri kultuuride järgi ja loomakasvatuse arendamise plaanid arutada läbi ja kinnitada kolhoosnikute üldkoosolekutel.

Kolhoosnikute üldkoosolekutel vastuvõetud külviplaanid eri kultuuride järgi ja loomakasvatuse arendamise plaanid tuleb läbi vaadata rajoonide täitevkomiteedel. Neil juhtudel, kus kolhoosi poolt esitatud plaan ei kindlusta seda, et kolhoos täidaks müügikohustused ja tasuks naturaaltasu masina-traktorijaamade töö eest vastavate kultuuride ja loomakasvatussaadustega ning täidaks lepingud kontraheerimise ja riikliku kokkuostu alal, soovitab rajooni täitevkomitee kolhoosile teha plaanis vajalikke muudatusi.

6. Kõigi põllumajandusharude arendamise üle kontrolli sisseseadmiseks, põllumajandussaaduste tootmise ja varumise plaani täitmise kindlustamiseks, samuti tehnika, energetika, kapitaalvahutuste ja muude riigi poolt põllumajandusse suunatavate materiaalsete ressursside õigeks jaotamiseks, teha NSV Liidu Riiklikule Plaanikomiteele ülesandeks üldistada ja analüüsida kohalike organite poolt esitatavaid plaane põllumajanduse arendamise alal.

Rajoonide täitevkomiteed esitavad rajooni kolhooside põllumajanduse arendamise eelseisva aasta koondplaani NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kinnitatud vormis hiljemalt käesoleva aasta 1. oktoobriks oblastite täitevkomiteedele, kraide täitevkomiteedele, autonoomsete vabarii-

kide ministrite nõukogudele ja oblastilise jaotuseta liiduvabariikide ministrite nõukogudele;

oblastite ning kraide täitevkomiteed ja autonoomsete vabariikide ministrite nõukogud esitavad 20. oktoobriks oblastite, kraide ja autonoomsete vabariikide põllumajanduse arendamise plaanid liiduvabariikide ministrite nõukogudele;

liiduvabariikide ministrite nõukogud esitavad 10. novembriks NSV Liidu Riiklikule Plaanikomiteele ja NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumile liiduvabariikide põllumajanduse arendamise koondplaanid.

7. Kinnitada riiklikus plaanis masina-traktorijaamade ülesanded ainult traktoritööde kogumahu alal künnile arvestatult. Määrata kindlaks, et traktoritööde hulga tööde liikide järgi määrab traktoritööde kogumahu piirides kindlaks masina-traktorijaama direktor vastavalt kolhoosidega sõlmitud lepingutele.

Anda masina-traktorijaamade direktoritele õigus muuta vajaduse korral ning kolhooside nõudmisel ja nende nõusolekul üksikute traktoritööliikide mahtu aasta jooksul.

Kohustada masina-traktorijaamade direktoreid arvesse võtma traktoritööde plaanide koostamisel liikide kaupa põllumajanduslike tööde laialdast kompleksset mehhaniseerimist, masina- ja traktoripargi täielikku ärakasutamist, kohalikes oludes vajaliku agronoomiliste abinõude kompleksi õigeaegset läbiviimist, põllumajanduslike kultuuride viljakuse tõstmist, loomakasvatusele vajaliku sööda tootmise suurendamist ja kadude likvideerimist saagi koristamisel.

8. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi ja nende kohalikke organeid suunama oma tööd ning teadusliku uurimise asutuste ja katseasutuste tööd kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside igakülgsel abistamisele majapidamise arendamise õiges planeerimises ning eesrindlike kogemuste ja teaduse saavutuste juurutamises, et saada põllumajanduslike kõlvikute iga saja hektari kohta maksimaalne hulk toodangut kõige väiksema töö- ja summade kuluga toodangu ühiku kohta.

9. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi kindlaks määrama liiduvabariikidele ülesanded riiklike kulutuste suuruse alal ühe tsentneri põllumajandusliku

toodangu kohta (tähtsamate liikide osas), mis saadakse naturaaltasuna masina-traktorijaamade töö eest, ning tegema need ülesanded kohalike põllumajandusorganite kaudu masina-traktorijaamadele teatavaks.

Selleks, et saada esialgseid andmeid loodetava saagi suuruse kohta, kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ja NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi läbi viima saagi väljavaadete hindamine, pannes selle töö masina-traktorijaamade ja sovhooside peaaagronoomidele.

10. Kohustada NSV Liidu Riiklikku Plaanikomiteed keskendama põllumajanduse planeerimisel tähelepanu perspektiivplaanide koostamisele, põllumajandusliku tootmise õigele jaotamisele meie maa majanduslike ning looduslike-geograafiliste tsoonide vahel, põllumajanduse arendamise bilansilisele koordineerimisele teiste rahvamajandusharudega, samuti kontrolli teostamisele põllumajanduse arendamise plaanide täitmise ning meie maa kõigi vajalike põllumajandussaadustega varustamise üle.

11. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ja NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi uuesti läbi vaatama ja kinnitama 1. juuliks 1955 kolhoosi tootmisplaani ning masina-traktorijaama ja sovhoosi tootmisfinantsplaanide vormid, arvestades käesolevas määruses ettenähtud muudatusi põllumajanduse planeerimise praktikas.

12. Kohustada NSV Liidu Riiklikku Plaanikomiteed, NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi, NSV Liidu Varumise Ministeeriumi ja Statistika Keskkvalitsust välja töötama koos liiduvabariikide ministrite nõukogudega ning esitama 15. oktoobriks 1955 NLKP Keskkomiteele ja NSV Liidu Ministrite Nõukogule ettepanekud üleminekuks tähtsamate põllunduse ja loomakasvatuse saaduste tootmise planeerimisele põllumajanduslike kõlvikute iga saja hektari kohta ning kolhoosidele ja sovhoosidele põllumajanduse arendamise põhiliste näitajate planeerimiseks pikema aja peale.

*

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu on arvamusel, et uus planeerimise kord võimaldab kõigil kolhoosidel ja sovhoosidel paremini ära kasutada neile

kinnistatud maad ning suurendada järsult põllunduse ja loomakasvatuse saaduste tootmist. Kolhoosnikute ning masina-traktorijaamade ja sovhooside töötajate loov initsiatiiv põllumajanduse planeerimise alal aitab kaasa sellele, et võimalikult lühema aja jooksul lahendada põllumajanduses järsu tõusu saavutamise üldrahvalik ülesanne ning anda meie maale külluses vilja, liha, piima, kartuleid, köögivilja ja muid põllumajandussaadusi ning rahuldada täielikult tööstuse vajadused tooraine alal.

NLKP Keskkomitee sekretär
N. HRUSTSOV

NSV Liidu
Ministrite Nõukogu esimees
N. BULGANIN

ОБ ИЗМЕНЕНИИ ПРАКТИКИ ПЛАНИРОВАНИЯ
СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА.
ПОСТАНОВЛЕНИЕ ЦЕНТРАЛЬНОГО
КОМИТЕТА КПСС И СОВЕТА МИНИСТРОВ
СССР
9 МАРТА 1955 ГОДА.

На эстонском языке.

Эстонское Государственное Издательство
Таллин, Пярну маантеэ 10.

*

Ladumisele antud 19. III 1955. Trükkimisele
antud 28. III 1955. Paber 54×84, $\frac{1}{16}$. Trüki-
poognaid 0,75. Formaadile 60×92 kohaldatud
trükipoognaid 0,62. Arvutuspoognaid 0,44.
Trükiarv 8000. MB-07241. Tellimise nr. 1026.
Trükikoda «Ühiselu», Tallinn, Pikk tn. 40/42.

Hind 15 kop.

15 kop.

A-20448

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00386295 2